

Άρειος Πάγος 839/1977, Τμ. Β'

Πηγή: ΝοΒ 26/78 σελ. 680

Περίληψη: Έφεση.-απεύθυνση κατά διαδίκων που ενίκησαν στον πρώτο βαθμό και όχι κατά απλών ομοδίκων. - η έφεση απευθύνεται και κατά απλού ομοδίκου εφ' όσον η απόφαση περιέχει διάταξη υπέρ αυτού. - εξαίρεση επί αναγκαστικών ομοδίκων. - εναγωγή πολλών που ευθύνονται από εργατικό ατύχημα. - δεν δημιουργείται αναγκαστική ομοδικία. - εργάτης-ατύχημα. - θάνατος (οδηγού αυτοκινήτου) από εργατικό ατύχημα. - ευθύνη εργοδότη εφ' όσον ο παθών δεν καλύπτεται από ασφάλιση του ΙΚΑ για την περίπτωση αυτή. - παθών οδηγός αυτοκινήτου υπαγόμενος στην ασφάλιση Ταμ. Συντάξεων Αυτοκινητιστών που δεν προβλέπει αποζημίωση ν. 551. - διατήρηση ευθύνης εργοδότη από το ν. 551. - μείωση αποζημιώσεως ν. 551 κατ' άρθρ. 16. - όροι και προϋποθέσεις. - νομικό έρεισμα αποζημιώσεως προς τα μέλη της οικογενείας του θανόντος από ατύχημα εργατικό.

Απόφαση Δικαστηρίου

Προεδρεύων ο κ. Η. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ, αντιπρόεδρος

Εισηγητής ο κ. Ν. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, αρεοπαγίτης

Δικηγόροι οι κ.κ. Χρ. Παπανδρέου, Αθ. Νιάνιος, Λαμ. Συνανιώτης

Επειδή εκ του συνδυασμού των διατάξεων των άρθρ. 68 και 517 ΚΠολΔ σαφώς προκύπτει ότι η έφεσις δέον να απευθύνεται κατ' εκείνων οίτινες ήσαν διάδικοι κατά την πρωτόδικον δίκην, ως τοιούτων νοουμένων των νικησάντων αντιδίκων του εκκαλούντος, καθ' ων ούτος έχει έννομον συμφέρον και επιθυμεί να επιτύχη την μεταρρύθμισιν της εκκαλουμένης αποφάσεως, ουχί δε και κατά των ομοδίκων του, των εχόντων το αυτό μετ' αυτού συμφέρον, εκτός εάν η απόφασις περιέχῃ επιβλαβή διάταξιν διὰ τον εκκαλούντα υπέρ τινος των ομοδίκων, ὅτε δέον να απευθύνεται και κατ' αυτού, ἢ πρόκειται περί αναγκαστικῆς ομοδικίας, ὅτε δέον να απευθύνεται κατά πάντων των ομοδίκων. Ἐν μη συνδρομῇ τοιαύτης τινός των προϋποθέσεων κατ' εξαίρεσιν παραδεκτοῦ της ἐφέσεως κατά του ομοδίκου του εκκαλούντος, ἡ κατ' αὐτοῦ απευθυνομένη ἐφεσις εἶναι ἀπαράδεκτος κατά τα άρθρ. 73 και 532 ΚΠολΔ. Ἐξ ἄλλου ἐπὶ ἐναγωγῆς πλειόνων ἐν ομοδικία, ὡς ὑποχρέων ἐξ εργατικοῦ ατυχήματος, δὲν υφίσταται ἀναγκαστικὴ ομοδικία ἐν τῇ ἐννοίᾳ του άρθρ. 76 ΚΠολΔ(1). Ταῦτα εἰπούσα και ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις και ἀπορρίψασα ὡς ἀπαράδεκτον ἐλλείπει ἐννόμου συμφέροντος τὴν κατά της δεχθείσης τὴν ἀγωγὴν των δύο πρώτων ἀναιρεσιβλήτων πρωτοδίκου ἀποφάσεως ἀσκηθεῖσαν ἐφεσιν του ἐναγομένου ἀναιρεσειόντος, καθ' ὅσον αὐτὴ ἀνηυθύνετο και κατά της ομοδίκου του τρίτης των ἀναιρεσιβλήτων ασφαλιστικῆς εταιρείας, ἐναχθείσης και ταύτης μετὰ του ἀναιρεσειόντος, ὡς ὑποχρέου ἐἰς ἀποζημιώσιν ἐξ εργατικοῦ ατυχήματος, διότι δὲν περιέχεται ἐν τῇ ἀποφάσει ἐπιβλαβὴς διὰ τον εκκαλούντα ἀναιρεσειόντα διάταξις υπέρ της ὡς ἄνω ομοδίκου του, οὔτε πρόκειται περί ἀναγκαστικῆς ομοδικίας, συνεμορφώθη πρὸς τον νόμον, ο δε ἐκ του άρθρ. 559 ἀριθ. 14 ὄγδοος λόγος ἀναιρέσεως, δι' οὐ ὑποστηρίζεται ὅτι παρὰ τον νόμον ἐκήρυξεν ἀπαράδεκτον, εἶναι ἀπορριπτὸς ὡς ἀβάσιμος.

Επειδὴ ἡ διάταξις του άρθρ. 60 § 3 του α.ν. 1846/1951 "περὶ κοινωνικῶν ασφαλίσεων", καθ' ἣν, ἐν περιπτώσει ἀνικανότητος πρὸς ἐργασίαν ἢ θανάτου οφειλομένου ἐἰς ατύχημα ἐκ βιαίου συμβάντος, ἐπελθόντος ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἢ ἐξ ἀφορμῆς αὐτῆς, οἱ ἐργοδοταὶ ἀπαλλάσσονται της ἐκ του ν. 551/1914 ὑποχρέσεως πρὸς καταβολὴν ἀποζημιώσεως προϋποθέτει, ὡς ἐξ αὐτῆς προκύπτει, ὅτι ο παθῶν περιλαμβάνεται μετὰ τῶν ασφαλιστέων κατά τον αὐτὸν νόμον προσώπων και δικαιούται αὐτὸς ἢ ἐν περιπτώσει θανάτου του τα κατά το άρθρ. 28 πρόσωπα των παροχῶν του νόμου τούτου. Ἐπομένως ἡ ἀπαλλαγὴ αὐτῆ των ἐργοδοτῶν δὲν ἰσχύει διὰ τους παθόντας ἐξ εργατικοῦ ατυχήματος ἐργάτας ἢ ὑπαλλήλους ἠσφαλισμένους ἐἰς ὑφιστάμενα και μὴ συγχωνευθέντα ἐἰς το ΙΚΑ ταμεία κυρίως ασφαλίσεως, οἶον και το Ταμεῖον Συντάξεων Αυτοκινητιστῶν, ἐἰς ο ἀσφαλίζονται ὑποχρεωτικῶς οἱ ἐν σχέσει ἐξηρητημένης ἐργασίας ἐργαζόμενοι οἱ οδηγοὶ αυτοκινήτων, μὴ ὑπαγόμενοι ἐἰς τὴν ἀσφάλισιν του Ι.Κ.Α., κατά τὰς συνδεδεασμένους διατάξεις των άρθρ. 2 § 1, 5 § 1 ἐδ. α' 60 § 3 α.ν. 1846/51, 33 § 2 ν. 2698/1953 και 2 και 13 του ν.δ. 4197/1961. Ἀπαλλαγὴ των ἐργοδοτῶν ἐκ της κατά τον ν. 551 ὑποχρέσεως ἀποζημιώσεως, ὡς πρὸς τους ἠσφαλισμένους ἐἰς το Ταμεῖον Συντάξεων Αυτοκινητιστῶν μισθωτοῦς αὐτῶν δὲν συνάγεται οὔτε ἐξ ἄλλης τινός διατάξεως νόμου, και δὴ των ἐπικαλουμένων ὑπὸ του ἀναιρεσειόντος διατάξεων των άρθρ. 5, 28, 31, 32, 34 και 35 του α.ν. 1846/1951, 12, 13 και 15 του ν.δ. 4197/1961 και 18 § 1 του ν. 551/1914 (ὡς ἐκωδικοποιήθη διὰ του β.δ. της 24 Ἰουλίου, 25 Αὐγούστου 1920). Διὰ της τελευταίας ταύτης διατάξεως του ν. 551/1914 καθιερούται ἐξαίρεσις ἰσχύος του νόμου τούτου προκειμένου περὶ ὑπαλλήλων και ἐργατῶν σιδηροδρομικῶν εταιριῶν, αἵτινες ἰδρυσαν Ταμεία Συντάξεων χορηγούντα σύνταξιν καλύπτουσαν τὴν ἀποζημιώσιν του ἐν λόγῳ νόμου, ἐξ οὐ κατ'

αντιδιαστολήν συνάγεται ότι εις πάσαν άλλην περίπτωσηιν δικαιούνται εις απόληψιν της αποζημιώσεως του ν. 551 ο παθών εξ εργατικού ατυχήματος ή, εν περιπτώσει θανάτου του, τα κατά το άρθρ. 6 συγγενικά πρόσωπα και όταν δικαιούνται συντάξεως εξ ειδικού ταμείου, ως το Ταμείον Συντάξεων Αυτοκινητιστών, καλυπτούσης την εν λόγω αποζημίωσιν. Τα αυτά ειπούσα και η προσβαλλομένη απόφασις και αποφηνισμένη ότι ο αναιρεσιβλήτων, ως γονέων του ένεκα ατυχήματος εν τη εργασία θανόντος υπαλλήλου του, οδηγού φορτηγού αυτοκινήτου, επί τω λόγω ότι ο παθών ούτος ετύγχανεν ησφαλισμένος εις το Ταμείον Συντάξεων Αυτοκινητιστών, δεν παρεβίασε τας διαληφθείσας ως άνω διατάξεις ουσιαστικού νόμου, οι δε περί του εναντίου πρώτος, δεύτερος, τρίτος, τέταρτος και έκτος λόγοι αναιρέσεως είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι.

Επειδή η διάταξις του άρθρ. 16 § 4 του κωδικοποιηθέντος ν. 551/1914 καθ' ην το ποσόν της κατά το άρθρ. 3 αποζημιώσεως δύναται να μειωθή μέχρι του ημίσεως αυτού εάν ο εργοδότης αποδείξη ότι το ατύχημα επήλθεν εξ αμελείας του παθόντος, τοιαύτης αμελείας υφισταμένης "μόνον εάν ο παθών, αδικαιολογήτως κατά την κρίσιν του δικαστού, παρέβη διατάξεις ισχυόντων νόμων ή διαταγμάτων περί των όρων ασφαλείας ή κανονισμών περί αυτών, εκδοθέντων υπό της αρμοδίας δημοσίας αρχής ή εκδοθέντων μεν υπό του κυρίου της επιχειρήσεως, επικυρωθέντων δε υπό της αρχής, εφ' όσον οι κανονισμοί είναι ανηρτημένοι κατά τρόπον ευανάγνωστον εις καταφανή μέρη του τόπου της εργασίας", διατηρηθείσα εν ισχύϊ και μετά την εισαγωγήν του ΑΚ, κατ' άρθρ. 38 του εισαγωγικού αυτού νόμου και ειδικώς ρυθμίζουσα την κατά τον ως άνω ν. 551 αποζημίωσιν, ουδόλως κατηργήθη εκ της διατάξεως του άρθρ. 300 ΑΚ, εξ' ου παρέπεται ότι μείωσις της ειρημένης αποζημιώσεως δύναται να θεμελιωθή μόνον επί της ως άνω ειδικής αμελείας του παθόντος. Τοῦτο ειπούσα και η προσβαλλομένη απόφασις και δι' επικυρώσεως της ομοίως αποφανθείσης πρωτοδίκου αποφάσεως απορρίψασα την ένστασιν του αναιρεσιβλήτων περί μείωσεως της κατά το άρθρ. 3 του ν. 551 αποζημιώσεως λόγω αμελείας του παθόντος υιού των αναιρεσιβλήτων, συνισταμένης εις το ότι ούτος ανεξηγήτως και αδικαιολογήτως παρέμεινεν όπισθεν του ενεργήσαντος ελιγμόν προς τα όπισθεν φορτηγού αυτοκινήτου με αποτέλεσμα να τραυματισθή δι' αυτού θανασίμως, επί της αιτιολογία ότι η τοιαύτη αμέλεια δεν εμπίπτει εις την κατά την διαληφθείσαν διάταξιν ειδικήν αμέλειαν της παραβάσεως ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών περί των όρων ασφαλείας, δεν παρεβίασε τας ανωτέρω διατάξεις, ο δε περί του εναντίου εκ του άρθρ. 559 εδ. 1 πέμπτος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος και απορριπτέος.

Επειδή, ως σαφώς προκύπτει εκ των άρθρ. 1, 2 και 3 § 5 του κωδικοποιηθέντος ν. 551/1914 διά την παροχήν υπό του εργοδότης της υπ' αυτών προβλεπομένης ειδικής αποζημιώσεως εις τα εν άρθρ. 6 του αυτού νόμου αναφερόμενα συγγενικά πρόσωπα δεν απαιτείται αδικοπραξία του εργοδότης ή του υπ' αυτού προστηθέντος κατά τα άρθρ. 914 και 922 ΑΚ ή εν περιπτώσει νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, ως το αναιρεσιβλήτων, ειδική αδικοπραξία των οργάνων του κατά τα άρθρα 105 και 106 του ΕισΝΑΚ. 1/4θεν, προκειμένης αγωγής, διωκούσης, ως δέχεται η προσβαλλομένη απόφασις, την επιδίκασιν εις τους αναιρεσιβλήτους της κατά τας ως άνω διατάξεις ειδικής αποζημιώσεως λόγω θανάτου του υιού των υπαλλήλου του αναιρεσιβλήτων, επελθόντος εκ βιαίου συμβάντος εν τη εκτελέσει της εργασίας και εξ αφορμής αυτής, ο εκ του άρθρ. 559 εδ. 1 έβδομος λόγος αναιρέσεως, δι' ου υποστηρίζεται ότι κατά παραβίασιν των διατάξεων των άρθρ. 104, 105 και 106 ΕισΝΑΚ εκρίθη νόμω βάσιμος η αγωγή, καίπερ μη συντρεχουσών των κατά τας διατάξεις άυτας προϋποθέσεων, και δη του να επήλθε το ατύχημα εν τη εκτελέσει της υπηρεσίας του υπ' αυτού προστηθέντος ετέρου υπαλλήλου του οδηγού αυτοκινήτου, εξ ενεργείας του οποίου επήλθεν ο θανάσιμος τραυματισμός του παθόντος, είναι αβάσιμος και απορριπτέος. - (Επικυρώνει την Εφ. Θεσ. 183/76).

(1) Βλ. ερμηνεία του άρθρ. 76 Μπέη, ΠολΔικ. κάτω από το άρθρ. 76, Δεληκωστοπούλου-Σινανιώτη, ΚΠολΔ, κάτω από το άρθρ. 77, Βερνάρδου, ΠολΔ σ. 58 επ., Πελ. Γεσίου-Φαλτσή. Η ομοδικία σ. 20 επ. Βλ. σχετικά: Α.Π. 83/1977 ΝοΒ 25. 1124, Α.Π. 242/1976 ΝοΒ 24. 782 κλπ.